

Iskola és esélyegyenlőség

Oktatásszociológia

▶ Mit vizsgál?

-Oktatás szerepe és helye a társadalomban.

-Iskola = „társadalom kicsiben”

-A társadalom újratermelődésének vizsgálata.

▶ Rokon tudományterületek:

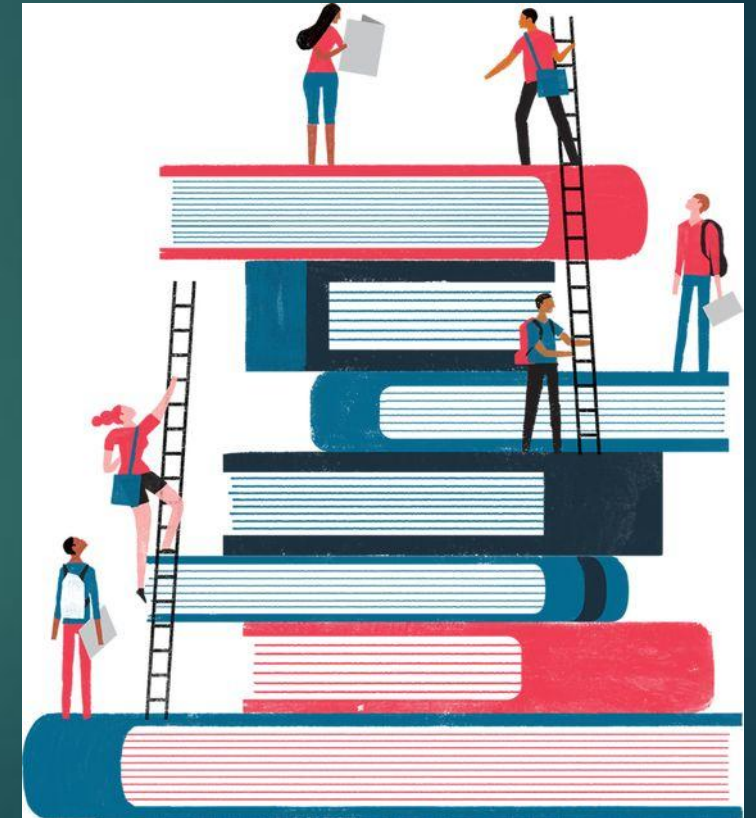
-filozófia

-pedagógia

-szociálpszichológia

-demográfia

-közgazdaság

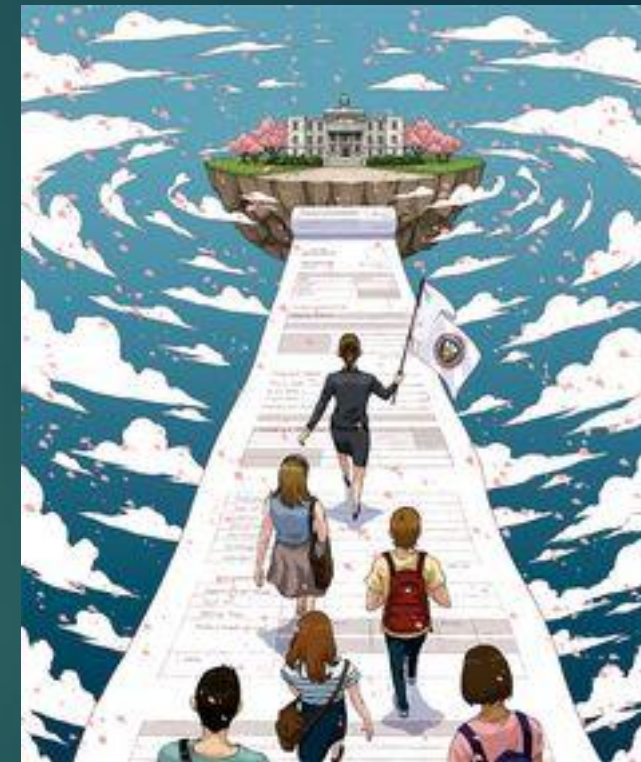
Miért járunk iskolába?

- ▶ **Reprodukciós stratégiaként alkalmazzuk.**
- ▶ **Alapvető célok:**
  - Felnőttkori munkavégzéshez és
  - társadalomban való eligazodáshoz szükséges ismeretek.
  - Szocializáció folyamata, személyiségfejlődés.
  - Társadalmi státusz megőrzése / magasabb státuszba emelkedés.
  - Elitnél: Kapcsolatok kialakítása.
  - Reagálás a végzettségek inflációs folyamatára.
- ▶ Ideális esetben a társadalom minden tagját megilleti, hogy minőségi oktatásban részesüljön, helyzetétől függetlenül.

Milyen „taktikákkal” járunk iskolába?

- ▶ Előre eltervezett iskolai életutak
- ▶ Kulturális tőke családon belüli átadása
- ▶ Színvonal és minőség figyelembe vétele, informálódás
- ▶ **Pierre Bourdieu elmélete:**
  - Társadalmi osztályok és az azokhoz tartozó **habitus**.
  - Az iskola egy befektetés, de: Az alsó és felső osztály más-más befektetési stratégiát alkalmaz.

Az egyenlőtlenség gyökerei

- ▶ kódváltásra kényszerülés
- ▶ anyagi helyzet jelentette előnyök léte
- ▶ árnyékoktatás
- ▶ eltérő környezet
  - ▶ családi háttér
  - ▶ képességek
  - ▶ igények
- ▶ információhiány

HH és HHH tanulók

- ▶ **HH – hátrányos helyzetű, HHH-halmazottan hátrányos helyzetű**
  - A gyermek szülője/gondviselője legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik.
  - A szülő/gondviselő aktív korúak ellátásában részesül, vagy álláskereső(volt az elmúlt 16 hónapban min. 12 hónapig).
  - A gyermek lakókörnyezete/lakáskörülményei nem megfelelőek.**
- ▶ HH gyermek esetében min. 1, HHH gyermek esetében min. 2 körülménynek fenn kell állnia a felsoroltakból.

HH és HHH roma gyermekek az oktatásban

▶ „ellenkultúra” jelensége kódváltás nehézségeire reagálva

▶ Diszkrimináció, társadalmi előítéletek

▶ **Szegregáció típusai**

-iskolán belüli

-iskolák közötti

-önkéntes

-**plusz: a települések szegregálódásának hatása**

▶ sikertelen deszegregációs törekvések, politika

A változást akadályozó jelenségek

- ▶ eltömegesedés
- ▶ elbürokratizálódás
- ▶ túlzott centralizáció
- ▶ pénzhiány
- ▶ szakemberhiány
- ▶ végzettség fókuszú meritokrácia
- ▶ végzettségek inflálódása
- ▶ **a hátráltató tényezők „családon belüli átörökítése” (rossz minták)**

